

Zápis na rok 1939.

Do nového roku vstupujeme s obavami jak bude daleko a co ani
máme tento rok rase přinést. V morinách se píše o lepší buvolcích,
ale ve věcech nás je strach, že prahline i ten kousek neměl,
který nám byl. Kolem hranic naší obce stály na novém rok
tabule s nápisem „Reichsgrenze“ to ještě říšské hranice.

Začátkem ledna bylo mnoho sněhu a ledu, který potkal
až do tří králi. Pak nastala oblava až do konca ledna.

Dny byly teplé jako na podzim. Teplomer ukazoval 13 - 15 ° Septa.
Ceny některých druhů potravin v lednu jsou následující:
Pšenice 143 - 162 Kč, rýže 135.50 Kč - 137.50 Kč, ječmen 120 Kč
až 137.50 Kč, oves 106.50 Kč - 114.50 Kč, seno 55 Kč, sláma 18-20 Kč.

Ceny jsou uvedeny za 1 kg. Mass hovězí 1 kg 8-12 Kč,
vepřové 12-15 Kč, telecí 9-12 Kč, skopové 8-12 Kč, uzenec 15-18 Kč,
raťo 15 Kč, kura na 36-48 Kč, královna 18-23 Kč, koňák 15-19 Kč,
slepice 14-16 Kč, kůň 10-15 Kč, holubata 8 Kč, králík 14-17 Kč.

Vejce za kus 75 haléřů, malo 18.50 Kč - 20 Kč, kvaroh 3 Kč na kg.

Mléko 1.10 - 1.40 Kč na litr, Celer 2-3 Kč na kg, Rehředl 2.50 - 3 Kč,
jablka 3 - 4.50 Kč na 1 kg.

- Počátki. Zima v únoru je stále mračná a proč. Teplota ještě nad nulou, ani jítož zimá léta v březnu.
- Plesy. Dne 4. února pořádán byl hasičský ples s velmi peknou návštěvou. Jelikož jiných pleně nebylo, pořádána ještě 18 února „Masopustní merenda, též velmi početná návštěva.
- Ustanovení. Dne 22. února byla první ustanovící schůzce divadelního spolku, spolku n.j. K. Tyl? Až dosud hrál u nás divadlo, odbor dramatický Národní jednota severočeská, která byla tak jako mnoho jiných spolků myslí rozpuštěna.
- Volbami. Neží bréznu ještě den osudný mění, když přímolet obhájem Slovenska. Slovenska od Čech a Moravy a k nim též patří druhé republiky. Slovenský rozhlas Bratislavský vedený řečem propagandy řádu Machem, shval jocátkem března stále proti Čechům.
- Na den 14. března byl svolán prezidentem republiky slovenský sněm. Po několika hlasováních poslanců s po upravě poslanců ob. Tisou ještě prohlášena úplná samostatnost Slovenska. Téhož dne 14. března polpoledne o 16. hodinách odjíždí prez. rep. dr. Hláška svážném vlakem do Berlína. O ještě v noci o $\frac{1}{2}$ 12 h. hlaší naše radio, že při jeho příjezdu do Berlína, čekala jej tam německá správa, že v důsledcích protiněmeckých incidentů vstoupilo německé vojsko do Moravské Občavy a do Místku na ochranu měst. „A s tou smutnou zprávou končíme dnešní hlašení.“ To bylo již k mělnici.

Hlášení Ráno 15. března opanuje rozhlas v neučtěných Hlášeních
rozhlazu. „Vůdce německé říše sdělil pane prez. republiky, že se
rozhodl obsaditi našim vojskem habsburské zemi.“ Pochoval
mohutných vojenských sil papoušek dnes v 6. h ráno. „A pak jin
k nám už vrtli včera. O daleká hlašení rozhlaz : „Tentoto postupu
nesmí být nikde kladen odpov, protože nejmenší incident
bude mít nedozírné následky a bude proti nám patřosčov
s největší brutalitou. Všichni velitelé očekávají příchod německého
vojска u svých jednotek a podrobí se všem pokynům, které jim
budou dány. Žádné letadlo vojenské ani civilní nesmí opustit
lehota.“ Sebrali nám všechnu válečnou výzbroj. Auto, tanky,
děla i letadla a těž uniformy. To byl počátek německého krádeže,
kterou u nás prováděli až do května roku 1945.

Úmrtí řebráčky. Dne 5. března poničila některá řebráčka Anna Hácová, její pravý jiného
malého klobouku. Kárcem byla původně jen jako Auta Šulcova.
Bydla v chlévě výměnku statku Františka Součka č.p. 12.
Zivila se řebratou a její pochoutky byly aby tky piva a místních
hostinců, pro kluci si vždy po rávanech chodila s velkou kanvicí.
Velkou starost působila německé finanční správci na hranicích
naší obce a Kyjval. Nechtěla domu věřit, že jež nemůže pro piv
do hranice. Už třetí den po něm byly hostince všechny

do hospice „U tří mostů“. Financi ji stále hrdili, že moci
mít od starosty propustku, ona ale vedla stále prav, že do hospice
v Hýlvačkách chodí již mnoho let a oni řeší jí nemají co poroučet.
Vrátili jí, ale na hodinu tam slyšela pravou, až jí ordinační slo-
německé písce poslali. Včer 6. března přivedl její rukov olo kostela
Františka Šoubo. Bohřeb měla v 7. hod. ráno z kostela na hřbitov, kam
její rukov odvezl rolník František Kašpar č.p. 105.

Zřízení
Protektorátu.
Dne 16. března v jednom hodinu odpoledne přečten byl v pochlace
výnos nádejů, jímž jsou neměstské církvi připojeny k písni německé
a volují jako Protektorát Čechy a Morava pod její ochranu.
Protektorát je autonomní a jejímu prezidentu přislíší pochy jako
královského. Země máže bohatí celní urovní a platí tu vedle Koruny
i marka. Jedna marka plati naších 10 Kč. Němečtí vojáci,
kteří k nám přišli, nakupují všechno možné a jest jim díveč
jaké množství plných pa jednoty marku dostanou. Cení se cukrovím
a v hospicích si dávají drojité porce.

Nezavěšení
O té politické shrom byly rozpustěny a nezavěšena pouze jediná,
viz. související. Klára se jmenuje Národní související. Hlavou této shrom jmenovan
zemědelec Adolf Hrubý. U nás bylo tož Národní související
nezavěšen a jejím představou určen zemědilec Engelbert Kovář z Rybaly.

- Výbírání
než. U neděti 19. března počalo se s vybíráním peněz a místní kampeličky.
- Nákup
rábky. Pro velký nával vybírajících směrem vyplata pro jednotlivce na 500 Kč při jednom vyučování. Kdo chlal více, přišel druhou neděli rabi.
- Nákup
rábky. Naší nákup zahrál do rábky. Obaly a látkami a pozůstatkami jsou plné. Kupují se bavlně látky, plátna, punčochy, boty, prádlo, muka, cítr, sádlo, mydlo, kaiva, likér, nástroje i kola a vše možné ráb se mohou ukratit peníze.
- Zadání Ráben povedena když jízda v pravo, o které se u nás dříve hodovalo, jindy v pravo. Že změna ještě nemá obecná a že by se muselo měnit mnoho názorů.
- Přesněji. Dne 24. dubna občin se doma s komise Jan Kubáč č.p. 16. Byly ráduměře povahy, více samotář než společenství, což nazad bylo příčinou jeho dobrovolního odchodu z tohoto světa.
- Nová
vláda. Dne 27. dubna jmenoval státní prezident František Novotnou vládu, v jejímez cíle jde generál inženýr Alois Eliáš, ruský legionář a ole našeho smrtku dobrý Čech.
- Zabrané
ubrusy. 28. dubna měl Hitler v jižním průčelu velkou řeč, kde když vysvětloval ubrusy, které u nás nabavil. Jel to 1600 letadel, 560 protitankových děl, 2100 děl a kanonů, 785 vrhačů min, 469 tanků, 43.000 kulomety, 194.000 pistoli, milion pušek, miliardu nabojií pro pistoly, 3.000.000 nabojií pro děla, a ještě mnoho motorových vozidel a jiných válečného materiálu. Nasé rame byla prý dle něho bombardovacím lehčím strojem.

spojenec.

Nábor
do V. S.

V květnu od 23 - 30 dubna konal se nábor členů do Národního
mučení. Přihlásili se skoro všichni muži. Ženy organizování byly nemusely.
1. květen 1939 byl nice svátkem, nepracovalo se, ale nebylo předmýštěno.

Zdravotní
zkušenosti
pečiva.

Nakupovací kočka daleko lepší, potom ovšem mají lidé peníze,
medaile vyplácení jen 500 K. lyžařů. Od 14. května požadovanou pečivo,
místo 5 kusů pečiva na 1 K. dají se jen čtyři. Právě výklaďky
rekazují využívání cenu. Pomalu začínají přicházet do vobnic
paničky z města a nabízejí vysoké ceny.

Karvický
výlet.

Dne 28. května konání byl Karvický výlet do Kovářoví hory?

Za početného počáti učastnilo se výletu velké mučení občanů.

Počáti v květnu bylo deštivé, chladné ale bez mrázů. Stromy
pekně odkvetly a ukazují se bohatá říše ovoce. Na polích
jednou vysoké obilí i tráva. V červnu ještě počáti velmi
deštivé, denně jsou bouřky s prudkými lijavy.

Uvolnění
vkladů.

Peněžní vklady mohou být neomezeně vybírány. Prakticky
nakupování plnější činnosti nebylo. Obchody jsou jenom poslabeny plánem.
Mnoho lidí odjíždí do Německa na práci, některí dobrovolně,
jiní jsou protlačováni jízadlem práce v tisku a. t. p. Časem
prý jedej na dovolenou a v záležitosti práci dosti chvalí,
neboť v Německu se mítadlo totiž nepracovalo jinak než nás.

Odbor
na práci
do Německa.

Jsem to většinou dle níž zvykli pracovat v naší republice poslední dobou často trpěli nezaměstnaností. Jsem rád, že vydělávají dost masek na které se u nás přece jen hodně kupuje. Se skarosaním ještě to tam ovšem horší, hodně mi všichni pamí.

Holkovní
star. losů.

Konec června musely být okolkovány starétní losy. Holkovní prováděly berní sínady, kam si musel každý svůj los přinést.

Školní rok skončil se jiř 24. června, což nikdy na republiku nebyvalo.

Nedělní klid.

Od neděle 4. června ještě pro obchody zaveden nedělní klid. Tříprincipické obchody můstanců uzavřeny, takže si naše knihárky musí nakoupit maso jiř v polobru. Olevčík má jen autem říkací říkací po celu neděli a holic pouze dopoledne. Zato v polobru jsem zjistil obchody otevřeny až do osmi hodin večer.

Počátk. 7. v červenci ještě nestále žváčení a odpoledními borůvkami. Dne 9. července byl silný vítr, který vyvrátil v lese stromy i střechy a ve větvích marní stromy zpustošil.

Haničský
sjezd.

Dne 9. července odbyval se poledne haničský sjezd župy č. 119. Když byl v Hněvici. Jeli jsme s haničským vozem přes několik hranicích blídek. Nejdříve jsem nečistili pánových gréckáček.

Cestou domů přepadla nás velká vichřice podél řeky, takže jsme museli několikrát pastavib župa naše byla připojena k župě Libomyšlské č. 60. Okresní sínad v Třebíči. Třebíč byl kdy přivázen a oba připojeny pod správu okresu Litomyšl.

8. 7. 1948

Dne 9. července uspořádal místní hasičský sbor slavnost odevzdání nového autovozu. Slavnost probíhala zpravidla s hudebnou J. Pirkle a Vondrovou kapelou na sokolské ercičistě, kde vystaveny byly stroje, voz nejstarší berlínky a přenosné stříkačky použití až po nejnovější stříkačce motorové. Uvítací proslav předvedl starosta obce Šimek a slavnostní proslav jednatelem pštora Rud. Rybka.

Hládání
řel. trati.

Dne 20. srpna přijelo do našeho obce 10 mužů německé vojenské živádky na hládání řetěznicí trati a mostů, jelikož se právě dopravovalo mnoho ukraní do Moravské Třebové. Jeden z těchto hládání byl dne 8. srpna v palácce trati v Záharovci přejel vlakem.

Zatímco vydala vláda předpisy o palemání. Dále vyhláška zvláštní varující před sabotážemi a nesrozuměními címy.

Počátek.

Počátek bylo v srpnu velice krásné a teplé.

Pro pojídavost uvádíme některé ceny potravin v srpnu 1939.

Ceny
potravin.

Másla 1 kg 22 K, brambory 3-50 K, vejce 55 hal., Bramborky 80 hal.-1 K.
Litru borůvek 2 K, brusinky 4 K, okurky 1 kg 1-50 K, nakládačky 3 K.
jablka 2-50 K - 4 K, cibule 1 kg 1-50 K, klávka peči 1-2 K, květák 1-3 K.
Husy 40-60 K, slepic 18-20 K, kuňata 12-22 K, párek holoubek 9-10 K.
Kaciny 30-35 K, kraličci 14-20 K, párek selat 380-430 K.

Válka
a Polskem.

Užšíky dne 1. páří naskoupil Hitler vojenské bezpečí proti Polsku. Od sroči hodin ráno klášti stále rozhlas, že německá armáda moe převratu ochranu říše na polských hranicích a současné, že vrlely českého letectví zbraně k boji proti vojenským cílům v Poloku. Válečné lodištvo převratu ochranu Baltského moře.

Dne 2. páří mobilizuje Francie. Polská města byla napadená německými letadly a povztykaly velké škody. Německá vojska jidou ze všech stran. Pod troskem kárnice bylo zakázano poslouchat posoulaní církev rozhlas. Za rozvívání správ pohraničním poslouchem všich posluch. Klášterův jest trest smrti. Poslouchá se osmě skojené otač.

Dne 8. páří vysílá Londýn české relace, ktere prostorem pohají Jan Masaryk. Dne 3. páří vyjednává Anglie válku Němcům.

Dle našich novin přihlašuje dr. Beno telegramem Československý na spojence. Dne 19. páří promluvil do rozhlasu v Londýně a

Vyvraždění
velké
Němců.

osmánil, že jinému národu Československého vyjednává Němcům válku. Ve svém projevu pravil: "Pocíťme nový odboj". Československo se vrati do svých původních hranic. Nebudeš a nejde osamocení, válka nepřestane, dokud kuto nežim napadne a dokud odpůrce nebude na hlavní porazdnu.

Spojenecká letadla se často objeví nad našimi městy, až uvidíme, kdyži se budou vracet a odvratit. Vzájemnou spojenec

Xárobování
korečkou

zprojevuje se všem na mnoha způsobech, aby vám přinesla povabu, radost a odražku. Všechni společně do boje na protodne Československo ve protivlastní Evropě.

V měsíci páří nastala opět u obyvatelstva prvnína mnoho různých korečkou. Nakupují se látky a boty, mouka, cukr, ryže, káva, mydlo a vše co je k dostání. Obchody jsou plné přeplněny a nakonec dělají obchodníci jen omezené dárky, křížka jen pár kg cukru. Od 26. páří navedeny na nákup potravin kmenové odberu látky, které pominuly návaly v obchodech. Zatím nejsou nákupy omezeny, ale tím se kmenový lístek musí být přihlášen pouze u jednoho obchodníka neličenka, nanejvýš aby byl, kdo má dost peněz, času a drahokam, poříhal všechny obchody a všechno si nakoupil. Jenom benzín a olej ještě již od 7. páří vydáván na látky a od konca páří ještě pak zároveň jezdí všem civilním autům a motocykly. Od 22. páří ještě obchodníkům s textiliemi dovoleno prodejat jen 60% trávy, a počtu 193%, takže některé obchody mají na hodinu denní povolení mnohem vyprodáno a pak klidně obchod párrou, neboť tím občale budou mít potří, tím budou je větší pistky jak už to na větce bylo.

Následujícího v pondělí odve 18. páří oznamují noviny následující armády Rudé armády do Polska k ochraně ukrajinského a do Polska běloruského obyvatelstva.

Kapitulace. Dne 29. února podepsalo Polsko podmínky kapitulace.

Borčoví. Po celou první polovinu měsíce bylo velice pečlivé počáti.

Dne 28 února byl slabší první měsíc a 29. února ráno byl led
již silný 14 mm.

Nova vlna. Dne 19. února uvezen byl nový státní znak a vlajka. Symbol tří barev
státní vlajka s modrým klinem, nahrazen třemi podélními pruhy, ještě to
vlajka „Protektorátu Čechy a Morava“.

Pohraniční. Od 1. října jsou povoleny lístky na pohaviny, maso, mléko, sýry,
listky, chléb a cukr. Lístky jsou přiznáni pro děti, pro dospělé, pro osoby
důležitě pracující, pro velmi ležaté pracující a pro parnákovobitelské.
Vedle ornacemi dáváte jsou na lístcích ještě ústřízky sanacene
číslem nebo jménem na slavní dny pohavín. Vyslovávají se
výdy na čtyři týdny a jsou přiznáni rukovatelné. Když nekterý
chybí, běže se to jako váleční palotař a na to ještě hrad smrti.
Na obecním přádeč přízna využívají komise. Pohraniční lístky poslal
vydávat bývalý respektant finanční řádců Bureš a poukazy na
prádlo a obuv vrchní respektant fin. řádců Jetmar, který vyslovával
též mlečí povolení.

Lístky na benzín. Z civilních aut mějí pasa od počátku měsíce jídat ka auto,
která mají povolení od obchodníka z Pardubic. Dostavávají je
lékaři, průmyslová auta pro dodávku pohavín, a drožkáři.
Mají omezenou spotřebu benzínu na který dostavájí lístky
25-30 l na měsíc. Jídat se vsak hodně na „černý benzín“

kterého jest poschováno dočt. Povolení k jízdě jest označeno na tabule nad číslem auta kvalitním parádním oblaudatku a plakou klickou hraru V.

Divedlo.

Dne 8. října sehrál div. spolek „J. K.“ Tyl "řeckou div. hrnu „Světci“ na přání Václava Fajta. Saló v Rybaltě byl návštěvným přeplněn.

Německé
mítěství.

Dle nařízení místy se od 4 do 10 října vynořit slajty na oslavu německého mítěství nad Polokem.

Válečná
žirážka.

První válečná žirážka byla svedena u piva 30 h na průlitrnu, takže se prodává na 1 K 70 h. Tzv kurivo jest nahoru 20% žirážkou.

Volba
slov. prezidenta.

Dne 26. října prohlito si Slovensko svého prezidenta. Jest jim Josef Tiso, farář v Bánovcích. Ministerstvím předsedou jest Bela Tuček, který byl v naší republice odsouzen na 15 let do vězení.

Svátek
svatozora.

28. října byl opět pracovním dnem, ale občané většinou chodili svátečně oblečení a kde to bylo možné slavili svátek.

Počasí.

Počasí v říjnu bylo velice deštivé a přelo býmě deno. Podzemní práce na poli byly velice ztíženy. Na některých polích nešlo se ani pit.

Shudeckého. V pátek dne 17. listopadu v 7. hod. večer klání nám Pražský požádav
demonstrace. "Po jistou dobu se pokouší skupina českých intelektuálů
v soudcích s uprchlym prezidentem Benešem mousími nebo
většimi akty odporu poslati klid a pořádek v Protektorátu Čechy
a Morava. Bylo při tom pojetí, že osnovatele této akce odporu
jsou sválosti láska na českých vysokých školách. Přitom se 28. říjnu
a 15. listopadu tyto písky daly shromáždit, aby násilně poškozovaly
proti jednotlivým Věmeum, byly české vysoké školy zavřeny na
zavření
3. poky. Devět začátků bylo pastičlenu a větší počet jicashníků
byl vrát do vazby." V posledních kde mají studenta v Praze,
úkostlivě čekají zdati se vráti. Je nás otec byli tam studenti.
Vyzpovědě se pak o hrozné noči, kdy je gestapaci vyháněly během
z hřebců, kde pak jiné spali a palnali je na dveře, kde je naložily
na vozy a do autobusů a odváželi neobléčené a neobuté. Úředně
pak bylo oznameno, že byli 18. listopadu pastičluni 3 člověk a
následně 1200 osob a dopraveni do koncentračního tábora.
Z Londýna promluvil k této události vyslavec Jan Masaryk.
České studentstvo stalo se nejmíjně tragiční po celém světě a den
17. listopadu stal se mezinárodním dnem studentstva.
Dne 15. listopadu byl v Praze pochód studenta Opletala,
zařízeního městci. Studenti měli na počtu masarykovskou

čápkou s červenobílou stužkou.

Od 16. listopadu ještě matričnou úplnou patrností okou. Na názemní ulicích ještě úplná kouzla a svítí se jen kapacitními elektrickými svítidly.

Přiděly
uhli.
Období 13 do 18. listopadu musel se každý přihlásit k urátkování obchodníků pro odber uhlí. Výše přidělu vahám nebyla stanovena. Bude přidělováno dle toho jak bude docházet.

Zavádění
německy.
Ve vyšších třídách školy zavádí se povinné vyučování němčiny. Tzv. nápisy na budovách musí být napřed německé pak české. Podlejší i všechny soukromé firmy musí být označeny německy. Tu máš sháněj! Věnuje se počátky a slibuje jim lepší a výkonnější pamětníky. Některí jsou již obohou dobu mazani, ale ne se sem přizvali, nebo si roda zakoupili stavoucí. Nyní ukázala se jejich pravá tvář. Kromě jich podlehl slibům a k německu se přizvali, ale byli zde i připady, že měl muž pouze německou školu a prohlásil ře je Čech. Jako Freudl František, a neprizvali jej!

Počasí.
Počasí bylo v listopadu celkem řádné. 26. října padal sníh, který nafrostal několik dní ležel. Počátkem prosince ještě počasí deštivé a celkem teplé. Někdy padavaly sněhové bouřky, které doskočily k různé méně až na 20° stupňů. Na Sylvestra napadl sníh, který nafrostal.

Lístky na oděv. Od 17. prosince přestal volný prodej látok a jsou povedeny lístky na oděv. Joun jich čtyři druhy, pro muže, ženy, chlapce a dívky. U každého je 100 uššíček kterým se řitá body. Jenže zde těžké se nam kolik bodů má každou věc obchodník oddělí. Na zboží které není uvedeno v seznamu jako pláště, kožní prádlo, načlony, a na obuv budou povedeny odběru poukazy. Každý pojmenování si nejdříve předáti u obecního úřadu a teprve pak dostane dle určení komise odběru poukaz. Před povedením těchto lístků byly proto poslední fronty na látky a obuv.

Projev prez. Beneš. V neděli 3. prosince promluvil opět z Londýna prez. Beneš. Jeho řeč je plná důvěry ve novou vybudování naší republiky. Závěrem hrána naše hymna, kterou jsme poslouchali se slzami v očích.

Z címosti naší kampanie.

Címost kampanie.	Pocátkem roku čítalo společenstvo 182 členů se 182 podíly. Během roku přistoupilo . . . . . 13 " + 13 ". Ubylo během roku . . . . . 3 členi se 3 podíly. Zbyla koncem roku 1939 . . . . 192 členů se 192 podíly. Obrat potlašení címil . . . . . 4,351.610.27 K Zájmyček po rok byl . . . . . 89.000. - K Vkladu risporuých vyplaceno . . . . 1,158.375. 50 K. Vkladu přijato . . . . . 645.267. 60 K Na běžných účtech přijato od neuerých rusků . . . . . 318.400. 35 K. Na papučkaš pláceno . . . . . 155.622. 80 K Čistý rizk na rok 1939 ješt . . . . . 3.222 K.
------------------	--